

Առաջնորդի խօսքերը ինձ բոլորովին հանգստացնել չկարողացան, երբ յանկարծ մտաբերեցի նապաստակը, այն չարագուշակ նապաստակը, որ մեր ճանապարհը խաչաձեւ կտրելով անցաւ: Ես մտածում էի, որ անպատճառ մի դժբախտութիւն կը պատահի:

Երբեմն պատահում էին քրդուհիներ, որոնք խմբով կամ միայնակ դիմում էին դէպի մերձակայ լեռների ստորոտները, ուր գտնուում էին նրանց չադրները: Ցաւալի էր նայել այդ թշուառների վրայ: Պատահուած հագուստով, բոքիկ ոտներով գնում էին նրանք տատասկներով պատած ճանապարհով, որը, յաճախ երթելեկութեան ուղի չլինելով, ակելի մի նեղ շաւիղի էր նմանում: Նրանցից իւրաքանչիւրը ծանրաբեռնուած էր չորացած թուփերի ու արմատների շալակներով, որ քաղել էր մերձակայ բլուրներից, տանում էր վառելու համար: Ամուսինները այնպէս փառաւոր նժոյգների վրայ նստած, իսկ կանայք, այդպէս ողորմելի, հեծում էին ծանր բեռների ներքոյ: Ես կրկին դարձայ դէպի մեր առաջնորդը:

– Դրանք որտեղացի՞ են:

– Քրդի համար կարելի՞ է ասել՝ որտեղացի է: Խաշնարածներ են, այսօր այստեղ են, եգուց կը տեսնէք նրանց՝ տասն սարերի այն կողմում:

Չնայելով, որ արեւը բաւական թեթեւ էր, եւ երեկոյեան ժամը մօտենում էր, բայց օդը դեռ բոլորովին չէր զովացել: Ծարաւը այրում էր ինձ. մի կաթիլ ջրի համար հոգիս կը տայի, բայց դեռ շատ հեռու պիտի գնայիւք, մինչեւ ջրի կը հասնէիւք:

– Ես հետս Արտամեդի խնձոր ունեմ վերառած, – ասաց մեր առաջնորդը, – դա կզովացնէ:

Նա կանգնեցրեց իր ձին, ցած իջաւ եւ խուրջիսի միջից հանեց մի քանի հիւթալի, թթոաշ խնձորներ, տոեց ինձ: Այդ միջոցին քրդուհիները հասան մեզ: Ես դանակով կեղեւը կճպում էի եւ մեծ ախորժակով ուտում: Իսկ խեղճ կանայք գետնից հաւաքում էին հողի վրայ թափուած կեղեւները եւ նոյն ախորժակով ուտում էին: Նրանց համար այդ անուշեղէնը այնքան հրապուրիչ էր, որ չնայելով իրանց շալակների ծանրութեանը, վազ էին տալիս մեր ձիաների ետեւից: Այդ տեսնելով, երիտասարդը տոեց նրանց մի-մի խնձոր: Անկարելի է նկարագրել նրանց ուրախութիւնը:

– Դու քանի՞ սիրող ունես, – հարցրեց մէկից:

– Ես ամուսին ունեմ, – ծիծաղելով պատասխանեց քրդուհին, – բայց սիրողներ դա՛ շատ ունի, հողե՛մ դրա գլուխը: